

Instrumenty ekonomiczno- społeczne - integracja działań w programach rewitalizacji

**Jarosław Ogrodowski
Hrubieszów, 8 listopada 2016 r.**

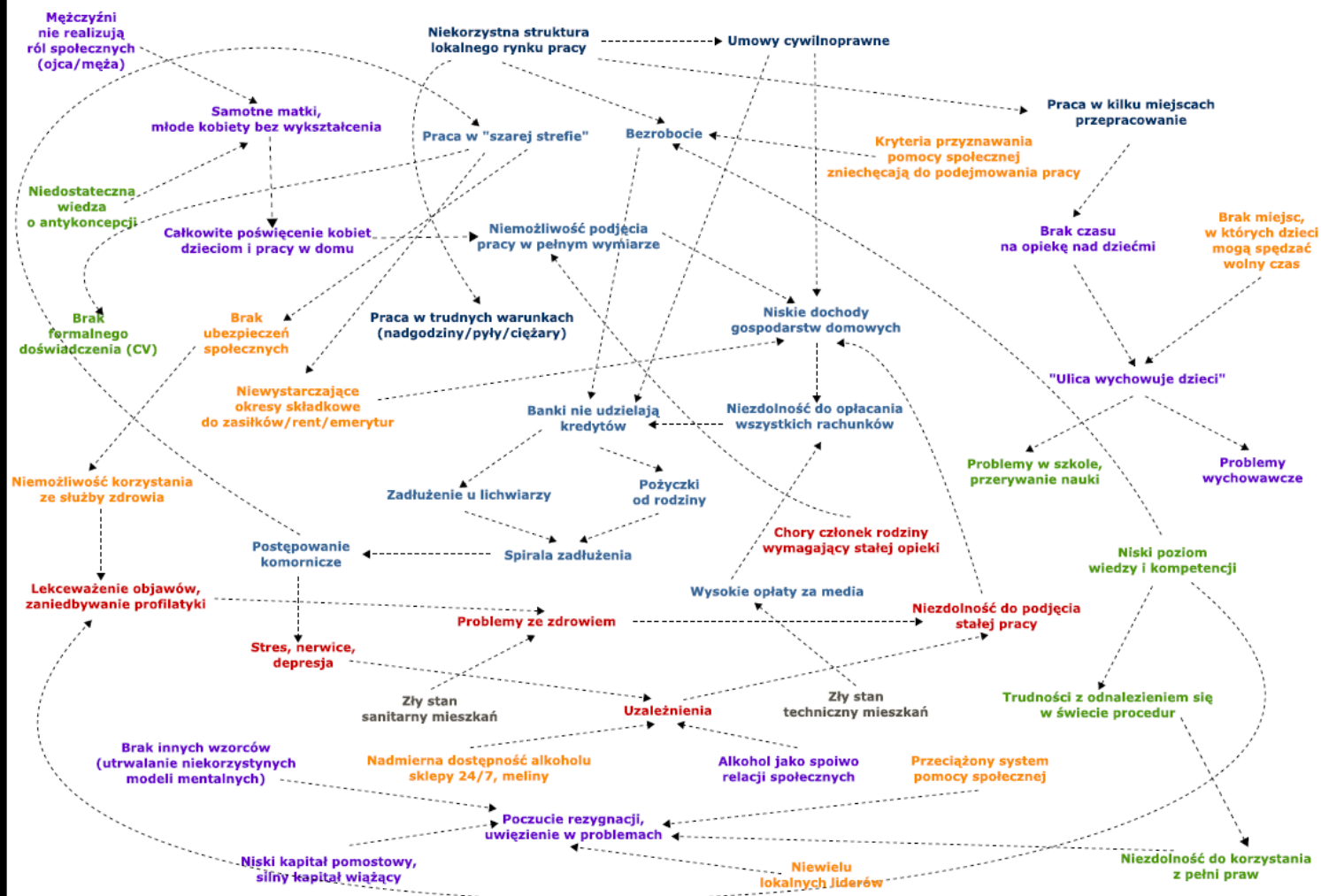
O mnie:

Jarosław Ogrodowski

- W latach 2010-11 koordynator projektu „Nasz Księży Młyn” realizowanego przez Towarzystwo Opieki nad Zabytkami z grantu Fundacji im. Stefana Batorego
- W latach 2014-15 pracownik w Biurze ds. Rewitalizacji i Rozwoju Zabudowy Miasta w Urzędzie Miasta Łodzi, gdzie współprowadził Projekt Pilotażowy w zakresie rewitalizacji realizowany na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju oraz uczestniczył w pracach nad Załoženiami Lokalnego Programu Rewitalizacji Łodzi 2020+ oraz Gminnego Programu Rewitalizacji Łodzi.
- Od listopada 2015 odpowiedzialny za prowadzenie szkoleń i opiekę merytoryczną nad miastami-uczestnikami konkursu Modelowa Rewitalizacja Miast prowadzonego na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju przez Instytut Rozwoju Miast.
- Od marca 2016 pracownik Instytutu Rozwoju Miast.

Przykładowe wyzwania: „pajęczyna problemów społecznych”

ŁÓDŹ REWITALIZUJE

SPOŁECZNA STRONA REWITALIZACJI

WALKA Z WYKLUCZENIEM

NOWE ŚWIETLICE
ŚRODOWISKOWE

NOWOCZESNE,
NIEWIELKIE
DOMY DZIECKA

OŚRODEK
REINTEGRACJI
SPOŁECZNEJ
I ZAWODOWEJ

PRACA

CENTRUM WSPARCIA
AKTYWNOŚCI
ZAWODOWEJ KOBIET

BAZA
KOMPETENCJI
ZAWODOWYCH

KLAUZULE
SPOŁECZNE
W ZAMÓWIENIACH
PUBLICZNYCH

SPÓŁDZIELNIE
SOCJALNE

CERTYFIKATY DLA
PRZEDSIĘBIORCÓW

AKTYWNOŚĆ LOKALNA

CENTRA
OBYWATELSKIE

KULTURA

WYDARZENIA
NA ULICACH
I PODWÓRKACH

SIEĆ LOKALNYCH
ANIMATORÓW

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

KONKURSY
CELOWE NA LOKALE

EDUKACJA

WIELOLETNI
PROGRAM
EDUKACYJNY
W SZKOŁACH

MIESZKALNICTWO

INNOWACYJNE
PROGRAMY MIESZKANIOWE
M.IN. DLA STUDENTÓW
I SENIORÓW

WWW.LODZ.PL | UML.LODZ.PL/REWITALIZACJA

Ekonomia społeczna

- Pojęcie ekonomii społecznej jest bardzo szerokie. Aby je dobrze zrozumieć, warto opisać instytucje stanowiące „rdzeń” tego środowiska – tzw. przedsiębiorstwa społeczne. Najbardziej popularną i często stosowaną definicją jest ta sformułowana przez pracowników europejskiej sieci badawczej EMES (European Research Network).
- Według niej za przedsiębiorstwo społeczne uznaje się działalność o celach głównie społecznych, której zyski w założeniu są reinwestowane w te cele lub we wspólnotę, a nie w celu maksymalizacji zysku lub zwiększenia dochodu udziałowców czy też właścicieli. EMES określa kryteria społeczne i ekonomiczne, którymi powinny charakteryzować się inicjatywy wpisujące się w ekonomię społeczną.

Ekonomia społeczna

KRYTERIA EMES:

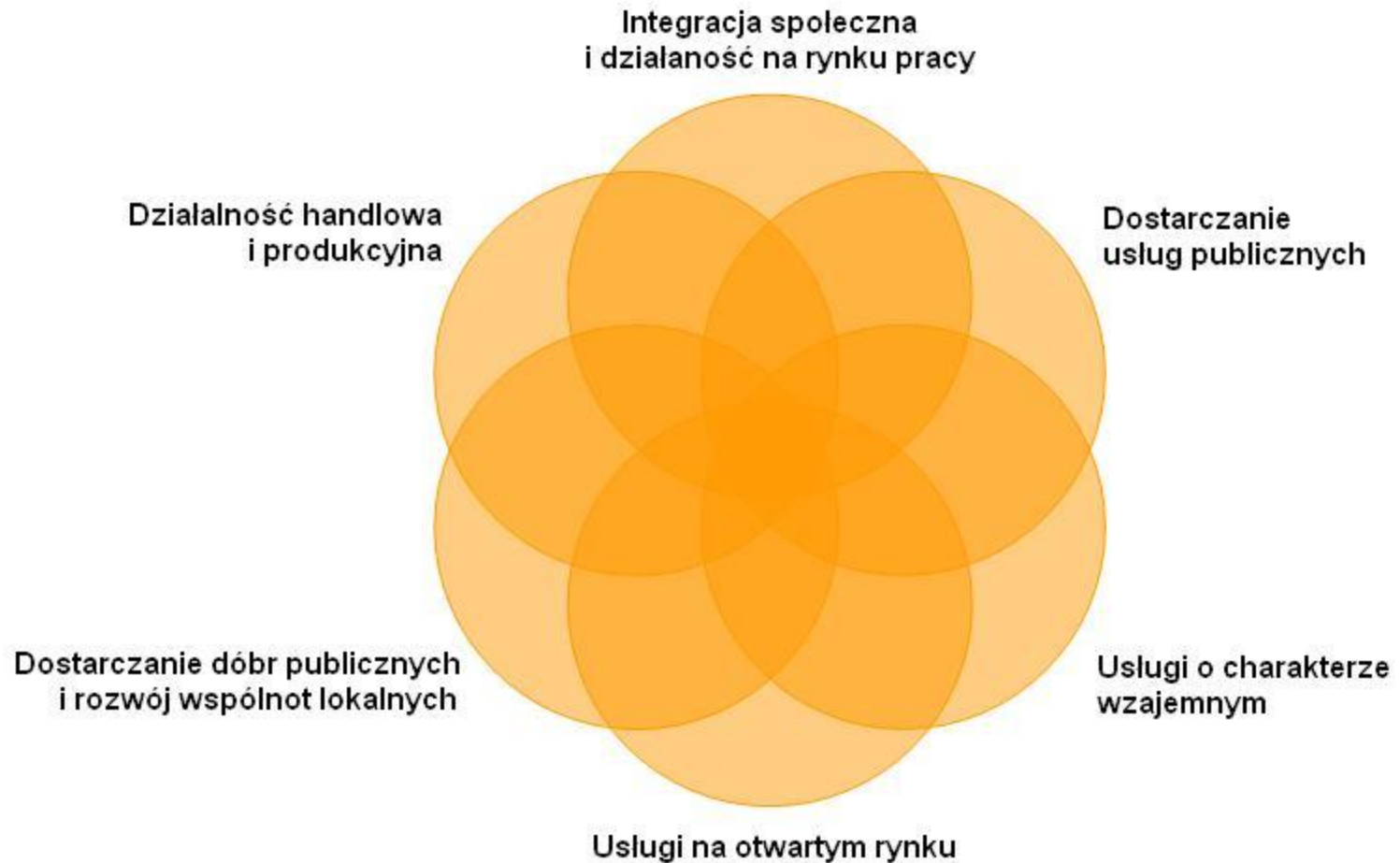
Kryteria ekonomiczne:

- prowadzenie w sposób względnie ciągły, regularny działalności w oparciu o instrumenty ekonomiczne;
- niezależność, suwerenność instytucji w stosunku do instytucji publicznych;
- ponoszenie ryzyka ekonomicznego;
- istnienie choćby nielicznego płatnego personelu.

Kryteria społeczne:

- wyraźna orientacja na społecznie użyteczny cel przedsięwzięcia;
- oddolny, obywatelski charakter inicjatywy;
- specyficzny, możliwie demokratyczny system zarządzania;
- możliwie wspólnotowy charakter działania;
- ograniczona dystrybucja zysków.

Ekonomia społeczna

Formy prawne podmiotów ekonomii społecznej:

- Fundacja
- Stowarzyszenie
- Spółka non profit (Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością non-profit)
- Spółdzielnia socjalna
- Spółdzielnia pracy
- Spółdzielnia osób prawnych
- CIS
- ZAZ
- NZOZ
- Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ)

Fundacja

- Fundację definiuje się jako kapitał przeznaczony na określony cel.
- Cel fundacji musi być społecznie lub gospodarczo użyteczny, taki jak: ochrona zdrowia, rozwój gospodarki i nauki, oświata i wychowanie, kultura i sztuka, opieka i pomoc społeczna, ochrona środowiska oraz opieka nad zabytkami.
- Fundacja posiada osobowość prawną.
- Fundację może założyć osoba fizyczna lub prawna (niezależnie od tego, czy ma cele społeczne czy zarobkowe).
- Przez rejestrację w Krajowym Rejestrze Sądowym Fundacja zyskuje osobowość prawną.
- Fundacja może prowadzić działalność gospodarczą, jednak nie może ona być celem fundacji, a środkiem do realizacji celów statutowych.
- Fundacja może również tworzyć spółki kapitałowe, niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, zakłady aktywności zawodowej, centra integracji społecznej, może tworzyć i przystępować do związków (federacji) organizacji pozarządowych, spółdzielni socjalnych i spółdzielni osób prawnych.

Fundacja

- Fundacje mogą prowadzić działalność pożytku publicznego i korzystać ze środków publicznych (uczestnicząc w otwartych konkursach ofert na realizację zadań publicznych).
- Fundacje mogą korzystać z pracy wolontariuszy (z wyjątkiem działań fundacji związanych z działalnością gospodarczą).
- Fundacje mogą ubiegać się o status organizacji pożytku publicznego. Fundacje, którym sąd przyznał taki status, mogą otrzymywać 1% z podatku przekazywanego przez podatników.
- Jeśli fundacja ma status organizacji pożytku publicznego, to w odniesieniu do prowadzonej przez nią działalności pożytku publicznego przysługuje jej także zwolnienie z podatku dochodowego od osób prawnych, podatku od nieruchomości, podatku od czynności cywilnoprawnych, opłaty skarbowej, opłat sądowych. Fundacja taka może też (na zasadach określonych w odrębnych przepisach) nabywać na szczególnych warunkach prawo użytkowania nieruchomości będących własnością Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.

Stowarzyszenie

- Stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych. Stowarzyszenie samodzielnie określa swoje cele, programy działania i struktury organizacyjne oraz uchwała akty wewnętrzne dotyczące jego działalności.
- Stowarzyszenie opiera swoją działalność na pracy społecznej członków, ale może też zatrudniać pracowników.
- Osoby zakładające stowarzyszenie mogą wybrać typ stowarzyszenia zarejestrowanego w Krajowym Rejestrze Sądowym i posiadającego osobowość prawną lub tzw. stowarzyszenie zwykłe, które nie wymaga rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym i nie posiada osobowości prawnej (nie może być podmiotem praw i obowiązków).

Stowarzyszenie zarejestrowane w KRS

- W przypadku stowarzyszeń przepisy nie wymagają kapitału założycielskiego.
- Strukturę stowarzyszenia tworzą: walne zgromadzenie, które jest najwyższą władzą stowarzyszenia, komisja rewizyjna i zarząd.
- Najważniejszym organem stowarzyszenia jest walne zgromadzenie, w skład którego wchodzi wszyscy członkowie stowarzyszenia i które wybiera zarząd i komisję rewizyjną. Walne zgromadzenie przyjmuje również sprawozdania roczne oraz udziela absolutorium dla zarządu.
- Stowarzyszenie może mieć pracowników zarówno zajmujących się sprawami administracyjnymi, jak i merytorycznie realizującymi działania statutowe. Pracownikami mogą być członkowie stowarzyszenia, członkowie władz (pod warunkiem, że otrzymują wynagrodzenie za działania wykraczające poza funkcję pełnioną we władzach) oraz osoby spoza grona członków stowarzyszenia.

Stowarzyszenie zarejestrowane w KRS

- W przypadku stowarzyszeń przepisy nie wymagają kapitału założycielskiego.
- Strukturę stowarzyszenia tworzą: walne zgromadzenie, które jest najwyższą władzą stowarzyszenia, komisja rewizyjna i zarząd.
- Najważniejszym organem stowarzyszenia jest walne zgromadzenie, w skład którego wchodzi wszyscy członkowie stowarzyszenia i które wybiera zarząd i komisję rewizyjną. Walne zgromadzenie przyjmuje również sprawozdania roczne oraz udziela absolutorium dla zarządu.
- Stowarzyszenie może mieć pracowników zarówno zajmujących się sprawami administracyjnymi, jak i merytorycznie realizującymi działania statutowe. Pracownikami mogą być członkowie stowarzyszenia, członkowie władz (pod warunkiem, że otrzymują wynagrodzenie za działania wykraczające poza funkcję pełnioną we władzach) oraz osoby spoza grona członków stowarzyszenia.

Stowarzyszenie zarejestrowane w KRS

- Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą. W tym celu musi zarejestrować się w rejestrze przedsiębiorców prowadzonym przez KRS.
- Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą według ogólnych zasad określonych w odrębnych przepisach. Przy czym w odróżnieniu od fundacji prawo mówi wprost, iż dochód z działalności gospodarczej stowarzyszenia służy realizacji celów statutowych i nie może być przeznaczony do podziału między jego członków. Z kolei w przypadku stowarzyszeń nie ma prawnego przepisu, który mówiłby, że tak jak w fundacjach, działalność gospodarcza stowarzyszenia musi mieć charakter pomocniczy wobec działalności głównej. Chyba, że stowarzyszenie posiada status pożytku publicznego, wtedy zgodnie z prawem może prowadzić działalność gospodarczą wyłącznie jako dodatkową w stosunku do działalności pożytku publicznego.
- Stowarzyszenie może tworzyć fundacje, spółki kapitałowe, niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, zakłady aktywności zawodowej, centra integracji społecznej, może tworzyć i przystępować do związków (federacji) organizacji pozarządowych, spółdzielni socjalnych i spółdzielni osób prawnych.

Stowarzyszenie zarejestrowane w KRS

- Dochody stowarzyszenia przeznaczone na działalność statutową korzystają ze zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych, jeśli celem statutowym organizacji jest działalność naukowa, oświatowa, kulturalna, w zakresie kultury fizycznej i sportu, ochrony środowiska, ochrony zdrowia i pomocy społecznej, rehabilitacji zawodowej i społecznej inwalidów oraz kultu religijnego – w części przeznaczonej na te cele.
- Stowarzyszenia prowadzą działalność pożytku publicznego i mogą korzystać ze środków publicznych (uczestnicząc w otwartych konkursach ofert na realizację zadań publicznych).
- Stowarzyszenia mogą korzystać z pracy wolontariuszy (z wyjątkiem działań stowarzyszenia związanych z działalnością gospodarczą).
- Stowarzyszenia mogą ubiegać się o status organizacji pożytku publicznego. Stowarzyszenie, któremu sąd przyznał taki status mogą także otrzymywać 1% podatku przekazywanego przez podatników.

Stowarzyszenie zarejestrowane w KRS

- Jeśli stowarzyszenie ma status organizacji pożytku publicznego, to w odniesieniu do prowadzonej przez nie działalności pożytku publicznego przysługuje mu zwolnienie z podatku dochodowego od osób prawnych, podatku od nieruchomości, podatku od czynności cywilnoprawnych, opłaty skarbowej, opłat sądowych. Zwolnieniem podatkowym nie są objęte dochody przeznaczone na działalność gospodarczą.
- Stowarzyszenie posiadające status organizacji pożytku publicznego może też na zasadach określonych w odrębnych przepisach, nabywać na szczególnych warunkach prawo użytkowania nieruchomości będących własnością Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.

Spółka non-profit

- Zgodnie z kodeksem spółek handlowych spółka z o.o. może mieć inne cele, niż osiągnięcie zysku, tj. cele społeczne. W języku potocznym taka forma nazywana jest spółką non-profit.
- Zyski z działalności gospodarczej takiej spółki zwykle nie mogą podlegać podziałowi między udziałowców.
- Należy podkreślić, że nie jest to forma zdefiniowana prawem. Powyższe zasady działalności zazwyczaj są określane w aktach założycielskich spółek, przez ich założycieli.
- Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością mogą być zakładane przez osoby fizyczne i prawne, w tym przez fundacje i stowarzyszenia.
- Najważniejszym dokumentem wewnętrznym jest umowa spółki, sporządzona w formie aktu notarialnego, która w szczególności określa cele, strukturę, liczbę i wysokość udziałów oraz zasady podziału zysków.
- Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ma osobowość prawną i odpowiada za swoje zobowiązania całym swoim majątkiem.

Spółka non-profit

- Strukturę spółki tworzy zgromadzenie wspólników i zarząd. Umowa spółki może wprowadzić również radę nadzorczą lub komisję rewizyjną. Najważniejszym organem spółki (jej najwyższą władzą) jest zgromadzenie wspólników.
- Spółki bez ograniczeń mogą prowadzić działalność gospodarczą.
- Spółki mogą tworzyć: fundacje, niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, spółdzielnie osób prawnych oraz przystępować do związków (federacji) organizacji pozarządowych (jeśli spółka ma cele zarobkowe, może tworzyć i przystępować do związków organizacji pozarządowych wyłącznie jako członek wspierający).
- Prawo nie wprowadza ograniczeń w sposobie dystrybucji zysku. Tzw. spółki non-profit „dobrowolnie” mogą wprowadzić zapisy o nakazie przeznaczania całości dochodu na realizację celów statutowych oraz zakazie przeznaczania zysku do podziału między swoich członków, udziałowców, akcjonariuszy i pracowników, do swoich aktów założycielskich.

Spółka non-profit

- Zysk spółki, której założycielem i jedynym udziałowcem jest stowarzyszenie, nie będzie opodatkowany pod warunkiem, że celem statutowym stowarzyszenia jest działalność omówiona wyżej jako uprawniająca stowarzyszenie do zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych - w części przeznaczonej na te cele i przekazanej organizacji.
- Zysk spółki, której jedynym udziałowcem jest fundacja będzie opodatkowany.
- Zgodnie z Ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie spółka z o.o. nie działająca w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczająca całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nieprzeznaczająca zysku do podziału między swoich członków, udziałowców, akcjonariuszy i pracowników, może prowadzić działalność pożytku publicznego, co w praktyce oznacza m.in. korzystanie ze środków publicznych (uczestnicząc w otwartych konkursach ofert).

Spółka non-profit

- Spółka może ubiegać się (po spełnieniu szeregu innych warunków wynikających z Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) o status organizacji pożytku publicznego (może dzięki temu otrzymywać 1% podatku przekazywanego przez podatników). Przy czym posiadanie statusu pożytku publicznego, oznacza możliwość prowadzenia działalności gospodarczej wyłącznie jako dodatkowej w stosunku do działalności pożytku publicznego.
- Jeśli spółka ma status organizacji pożytku publicznego, to w odniesieniu do prowadzonej przez nią działalności pożytku publicznego przysługuje jej zwolnienie z podatku dochodowego od osób prawnych, podatku od nieruchomości, podatku od czynności cywilnoprawnych, opłaty skarbowej, opłat sądowych.
- Spółka posiadająca status organizacji pożytku publicznego może na zasadach określonych w odrębnych przepisach, nabywać na szczególnych warunkach prawo użytkowania nieruchomości będących własnością Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.

Spółdzielnia socjalna

- Spółdzielnia socjalna ma osobowość prawną. Jest to specyficzna forma spółdzielni pracy.
- Przedmiotem działalności spółdzielni socjalnej jest przede wszystkim prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków w celach społecznej i zawodowej reintegracji jej członków. Oznacza to, że spółdzielnia socjalna musi prowadzić działalność gospodarczą, ale zysk osiągany z tej działalności nie jest celem samym w sobie, a środkiem do realizacji celów statutowych.
- Spółdzielnia może też prowadzić działalność społeczną i oświatowo-kulturalną na rzecz swoich członków oraz ich środowiska lokalnego, a także działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych, określonych w Ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
- Spółdzielnia socjalna może być założona przez osoby należące do ściśle określonych w ustawie grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz przez osoby prawne – organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego, kościelne osoby prawne (sp. soc. osób prawnych)
- Przepisy wymagają, aby spółdzielnia została założona przez co najmniej 5 osób, a nie więcej niż 50 osób (z wyjątkiem spółdzielni powstałych z przekształceń spółdzielni inwalidzkich).

Spółdzielnia socjalna

- Członkami spółdzielni mogą być również osoby spoza grup określonych w ustawie, których ustawa nazywa specjalistami, ale ich liczba nie może być większa niż 50% liczby wszystkich członków spółdzielni.
- Każdy członek spółdzielni musi być zatrudniony w oparciu o umowę o pracę.
- Gdy założycielami spółdzielni są osoby prawne, musi być ich co najmniej dwóch. W tym wypadku są one zobowiązane do zatrudnienia w spółdzielni co najmniej pięciu osób z grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, w terminie sześciu miesięcy od dnia wpisu spółdzielni socjalnej do Krajowego Rejestru Sądowego.
- Osoby zatrudnione na tych zasadach po 12 miesiącach nieprzerwanego zatrudnienia w spółdzielni socjalnej, mają prawo do uzyskania członkostwa w spółdzielni socjalnej.
- Ponieważ przedmiotem działalności spółdzielni socjalnej jest przede wszystkim prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków, spółdzielnia socjalna może prowadzić nieograniczoną działalność gospodarczą.
- Spółdzielnia może tworzyć fundacje, spółki, tworzyć i przystępować do spółdzielni osób prawnych i spółdzielni pracy oraz związków spółdzielczych. Może również jako członek wspierający przystępować do związków (federacji) organizacji pozarządowych.

Spółdzielnia socjalna

- Majątek spółdzielni pozostaje własnością członków spółdzielni.
- Spółdzielnie socjalne charakteryzuje demokratyczne zarządzanie i zakaz dystrybucji zysku między członków. Ustawa wskazuje wprost, na jakie cele może być przeznaczona nadwyżka bilansowa (zwiększenie funduszu zasobowego – co najmniej 40%, cele społecznej i zawodowej reintegracji członków spółdzielni, działalność społeczną i oświatowo-kulturalną oraz działalność społecznie użyteczną – co najmniej 40 %, a pozostałe środki – na fundusz inwestycyjny).
- Nadwyżka bilansowa nie może podlegać podziałowi pomiędzy członków spółdzielni socjalnej, w szczególności nie może być przeznaczona na zwiększenie funduszu udziałowego, jak również nie może być przeznaczona na oprocentowanie udziałów.

Spółdzielnia pracy

- Spółdzielnia jest dobrowolnym zrzeszeniem nieograniczonej liczby osób, o zmiennym składzie osobowym i zmiennym funduszu udziałowym, które w interesie swoich członków prowadzi wspólną działalność gospodarczą.
- Fundusz udziałowy to łączna kwota wpłaconych przez członków spółdzielni udziałów. Spółdzielnia pracy ma osobowość prawną.
- Cechami charakterystycznymi spółdzielni jest prowadzenie przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę jej członków oraz obowiązek nawiązania stosunku pracy z wszystkimi członkami spółdzielni (podpisania określonej w przepisach spółdzielczej umowy o pracę).
- Spółdzielnię pracy może założyć co najmniej 10 osób fizycznych (nie muszą być to osoby zagrożone wykluczeniem społecznym). Wyjątkiem są spółdzielnie produkcji rolnej, do których założenia wystarczy 5 osób.
- Oprócz działalności gospodarczej spółdzielnia może prowadzi działalność społeczną i oświatowo-kulturalną na rzecz swoich członków i ich środowiska.

Spółdzielnia pracy

- Spółdzielnie pracy mają rozbudowaną strukturę, którą tworzą: walne zgromadzenie, rada nadzorcza i zarząd oraz – w przypadku zastąpienia walnego zgromadzenia zebraniem przedstawicieli – zebranie grup członkowskich. Najważniejszym organem spółdzielni (jej najwyższą władzą) jest walne zgromadzenie.
- Spółdzielnie pracy prowadzą, w interesie swoich członków, nieograniczoną działalność gospodarczą.
- Spółdzielnia pracy może tworzyć fundacje, spółki, tworzyć i przystępować do spółdzielni osób prawnych i innych spółdzielni pracy oraz związków spółdzielczych. Może również jako członek wspierający przystępować do związków (federacji) organizacji pozarządowych.
- Spółdzielnie mogą zakładać związki rewizyjne lub związki gospodarcze oraz przystępować do takich związków.
- Majątek spółdzielni jest prywatną własnością jej członków, a zysk podlega podziałowi na podstawie uchwały walnego zgromadzenia. Przy czym co najmniej 5% nadwyżki przeznacza się na zwiększenie funduszu zasobowego, jeżeli fundusz ten nie osiąga wysokości wniesionych udziałów obowiązkowych.

Spółdzielnia osób prawnych

- Spółdzielnia osób prawnych to forma spółdzielni zrzeszająca osoby prawne np. organizacje pozarządowe lub inne spółdzielnie.
- Spółdzielnia osób prawnych ma osobowość prawną. Do jej założenia wymagane jest współdziałanie co najmniej trzech osób prawnych.
- **Pamiętajmy o odróżnianiu spółdzielni osób prawnych od spółdzielni socjalnej założonej przez osoby prawne. Do utworzenia tego drugiego podmiotu wystarczą dwie osoby prawne.**
- Strukturę spółdzielni osób prawnych tworzą: walne zgromadzenie, rada nadzorcza i zarząd. Najważniejszym organem spółdzielni (jej najwyższą władzą) jest walne zgromadzenie.
- Spółdzielnie osób prawnych mogą prowadzić nieograniczoną działalność gospodarczą. Mogą także tworzyć fundacje, spółki, tworzyć i przystępować do spółdzielni osób prawnych oraz związków spółdzielczych. Spółdzielnie mogą zakładać związki rewizyjne lub związki gospodarcze oraz przystępować do takich związków. Mogą również jako członek wspierający przystępować do związków (federacji) organizacji pozarządowych

Spółdzielnie osób prawnych

- Majątek spółdzielni jest prywatną własnością jej członków, a zysk może być podzielony między członków na zasadach określonych w statucie. Spółdzielnie osób prawnych nie mogą brać udziału w otwartych konkursach ofert ani korzystać z pracy wolontariuszy.
- Spółdzielnie osób prawnych nie mogą prowadzić działalności pożytku publicznego.
- Każda spółdzielnia obowiązana jest przynajmniej raz na trzy lata, a w okresie pozostawania w stanie likwidacji corocznie, poddać się lustracyjnemu badaniu legalności gospodarności i rzetelności całości jej działania. Lustracja obejmuje okres od poprzedniej lustracji. Lustrację przeprowadzają właściwe związki rewizyjne w spółdzielniach w nich zrzeszonych. Spółdzielnie niezrzeszone zlecają odpłatne przeprowadzenie lustracji wybranemu związkowi rewizyjnemu lub Krajowej Radzie Spółdzielczej.

Zakład Aktywności Zawodowej

- ZAZ to rozwiązanie dostępne tylko dla organizacji pracujących z osobami niepełnosprawnymi, w szczególności osobami z orzeczoną znaczną stopniem niepełnosprawności.
- ZAZ działa w celach rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. ZAZ nie jest samodzielną formą prawną. Nie ma osobowości prawnej i funkcjonuje jako jednostka wyodrębniona w instytucji lub organizacji, która ZAZ utworzyła.
- ZAZ utworzyć mogą: gmina, powiat, fundacja, stowarzyszenie lub inna organizacja społeczna, której celem jest rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.
- Instytucja, która ZAZ utworzyła podpisuje umowy w sprawach ZAZ i odpowiada za jego długi. Do prowadzenia spraw ZAZ zarząd organizacji prowadzącej może wyznaczyć osobę, której przekaze odpowiednie pełnomocnictwa.
- ZAZ prowadzi dwojaką działalność – rehabilitację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych określaną w przepisach jako obsługowo-rehabilitacyjną oraz działalność gospodarczą.

Zakład Aktywności Zawodowej

Podmioty ubiegające się o status ZAZ dla utworzonej przez siebie wyodrębnionej organizacyjnie i finansowo jednostki powinny:

- zapewnić, aby co najmniej 70% ogółu zatrudnionych w tej jednostce stanowiły osoby niepełnosprawne (w szczególności skierowane do pracy przez powiatowe urzędy pracy):
 - z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
 - z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną, w tym osoby, w stosunku do których rada programowa działająca w WTZ zajęła stanowisko uzasadniające podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej, z zastrzeżeniem, że wskaźnik ich zatrudnienia nie przekracza 35% ogółu zatrudnionych;
- posiadać obiekty i pomieszczenia, które odpowiadają przepisom i zasadom BHP oraz uwzględniają potrzeby osób niepełnosprawnych w zakresie przystosowania stanowisk pracy, pomieszczeń higieniczno-sanitarnych i ciągów komunikacyjnych, a także spełniają wymagania dostępności do nich;
- zapewnić doraźną i specjalistyczną opiekę medyczną, poradnictwo i usługi rehabilitacyjne;
- przeznaczać uzyskane dochody na zakładowy fundusz aktywności;
- uzyskać pozytywną opinię starosty o potrzebie utworzenia ZAZ.

Zakład Aktywności Zawodowej

- Procedura rejestracyjna jest trudna i trwa około dwóch lat.
- Status ZAZ nadaje wojewoda.
- ZAZ może korzystać z korzystnego systemu dofinansowania ze środków PFRON oraz środków samorządu terytorialnego.
- PFRON może sfinansować nie tylko koszty utworzenia ZAZ, ale także jego prowadzenia (z wyłączeniem kosztów działalności gospodarczej), w szczególności działalność rehabilitacyjną, jak również wynagrodzenia dla pracowników (do wysokości 130% wynagrodzenia minimalnego).
- Przepisy nakładają na organizatora ZAZ obowiązek podpisania z pracownikami umów o pracę.
- Należy jednak zwrócić uwagę, że koszty poniesione przed podpisaniem umowy o utworzenie ZAZ (często już na tym etapie konieczne jest poniesienie znaczących wydatków, np. na adaptację pomieszczeń i obiektów) nie zostaną zwrócone ani uwzględnione jako wkład własny.
- Dochody z działalności gospodarczej oraz zwolnień podatkowych ZAZ muszą być przeznaczone w całości na zakładowy fundusz aktywności.
- Ograniczenia celów, na jakie może być przeznaczony fundusz aktywności zawodowej oznaczają, że dochodów ZAZ organizacja prowadząca nie może przeznaczyć na bieżące koszty prowadzenia ZAZ i na realizację swojej działalności statutowej.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej (NZOZ)

- Niepubliczny zakład opieki zdrowotnej (NZOZ) to organizacyjnie wyodrębniony zespół osób i środków majątkowych utworzony w celu zapewniania świadczeń zdrowotnych i promocji zdrowia. Świadczeniem zdrowotnym są działania służące zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia oraz inne działania medyczne, wynikające z procesu leczenia lub przepisów odrębnych.
- NZOZ nie jest samodzielną formą prawną. Nie ma osobowości prawnej i funkcjonuje jako jednostka wyodrębniona w instytucji lub organizacji, która go utworzyła. Zatem to instytucja lub organizacja prowadząca NZOZ odpowiada za jego zobowiązania.
- NZOZ może być utworzony m.in. przez fundację, stowarzyszenie, kościół, związek wyznaniowy lub spółkę. Strukturę i zasady działania zakładu opieki zdrowotnej, jego cele i działania oraz zakres udzielanych świadczeń medycznych określa statut.
- NZOZ musi spełniać szczegółowe wymagania dotyczące wykorzystywanego na ten cel obiektu i pomieszczeń, a świadczenia medyczne mogą być udzielane wyłącznie przez osoby z uprawnieniami medycznymi (wyjaśnienia na stronie internetowej Ministerstwa Zdrowia).

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej (NZOZ)

- Zakład może rozpocząć działalność po wpisaniu do rejestru zakładów opieki zdrowotnej prowadzonego przez wojewodę.
- Jeśli NZOZ jest prowadzony przez organizację pozarządową, a udzielane świadczenia medyczne są bezpłatne, będzie to stanowiło część działalności statutowej nieodpłatnej. Natomiast, jeśli pacjenci będą ponosić opłaty za usługi, to będzie to odpłatna działalność pożytku publicznego lub działalność gospodarcza.
- W przypadku prowadzenia NZOZ jako działalności gospodarczej, wypracowany zysk i możliwość rozporządzania nim będzie uregulowana przepisami właściwymi dla organizacji prowadzącej (np. fundacji, stowarzyszenia lub spółki).
- Gdy podmiotem prowadzącym NZOZ jest organizacja pozarządowa, jest ona zobowiązana do prowadzenia pełnej księgowości i rachunkowego wyodrębnienia działalności NZOZ w stopniu pozwalającym na określenie przychodów i kosztów z nią związanych.

Klub Integracji Społecznej (KIS)

- KIS to jednostka, której celem jest udzielenie pomocy osobom indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych jako wartości na rynku pracy.
- KIS działa na rzecz integrowania się osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych. To jednostka pomagająca samo organizować się ludziom w grupy, podejmować wspólne inicjatywy i przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej, w tym zmierzające do tworzenia własnych miejsc pracy.
- KIS zostaje powołany przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową.
- KIS udziela wsparcia dla integrowania się grup osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych, to jednostka pomagająca samoorganizować się jego członkom, podejmować przez nich wspólne inicjatywy i przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej, w tym zmierzające do tworzenia własnych miejsc pracy.
- KIS jest jednostką organizacyjną otwartą na potrzeby lokalnego środowiska, która stara się dopasować swoim zakresem świadczonych usług i działaniem do potrzeb wszystkich grup ryzyka, nie tylko określonych przepisami ustawy o zatrudnieniu socjalnym.

Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ)

- WTZ to placówka wykonująca rehabilitację społeczną i zawodową niepełnosprawnych podopiecznych. Terapia realizowana jest poprzez terapię zajęciową. Podstawą prawną działania WTZ są art. 10-10f Ustawy o rehabilitacji oraz rozporządzenie o WTZ-ach.
- WTZ jest finansowany w 90% ze środków PFRON i w 10% ze środków samorządowych. Możliwe jest też pozyskiwanie środków z innych źródeł. Wśród nich wymienia się: dotacje samorządowe, darowizny z organizacji pozarządowych i osób prywatnych oraz darowizny sponsorów.
- Działalność warsztatu jest działalnością o charakterze niezarobkowym. Ewentualny dochód ze sprzedaży produktów i usług wykonanych przez uczestników warsztatu w ramach realizowanego przez nich programu rehabilitacji i terapii przeznacza się w porozumieniu z uczestnikami na pokrycie wydatków związanych z integracją społeczną uczestników.

Centrum Integracji Społecznej (CIS)

- jednostka organizacyjna utworzona przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową, realizująca reintegrację zawodową i społeczną poprzez prowadzenie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym programów edukacyjnych, obejmujących m.in. nabywanie umiejętności zawodowych, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych oraz nabywanie innych umiejętności niezbędnych do codziennego życia. CIS nie jest samodzielny podmiotem prawnym lecz formą prawną adresowaną do instytucji oraz organizacji pozarządowych pracujących z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym. W grupie beneficjentów CIS są te same grupy osób, które mogą założyć spółdzielnię socjalną.

Model: Centrum reintegracji (CIS/CTUS)

Dobre praktyki:

Fundacja BARKA (Chudobczyce, Posadówek)

Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta (Nowy Port)

- Oparty o już istniejące narzędzia (klauzule społeczne, CISy, KISy, ZAZy, DPSy, instrumenty ekonomii społecznej itp.)
- Odpowiadający kompleksowo na splot problemów
- W zakresie inwestycyjnym wykorzystuje istniejącą infrastrukturę i pracę beneficjentów
- Finansowany z wielu źródeł

Model: Centrum reintegracji (CIS/CTUS) i centrum społecznościowe

Finansowanie ze środków publicznych:

- dotacje na pierwsze wyposażenie placówki ze środków własnych budżetu Miasta i ze środków własnych budżetu Województwa przeznaczonych na realizację gminnego i wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- inne dotacje z dochodów własnych miasta lub województwa (w tym dla CIS na podstawie ustawy o zatrudnieniu socjalnym);
- dotacje ze środków własnych jednostek organizacyjnych Miasta (MOPS, PUP) przeznaczone na finansowanie określonych zadań w programie działań przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu i zawodowemu;
- dotacje z Funduszu Pracy na realizację programów specjalnych zmierzających do reintegracji społecznej i zawodowej (w tym dla CIS na podstawie ustawy o zatrudnieniu socjalnym);
- środki Funduszu Pracy na refundację świadczeń integracyjnych dla osób objętych wsparciem oraz kosztów pomocy prawnej i doradztwa dla podmiotu ekonomii społecznej, w przypadku jego utworzenia dla prowadzenia działalności gospodarczej;
- środki z Funduszu Pracy na refundację wynagrodzeń pracowników zatrudnionych na podstawie umowy Starosty z pracodawcą;

Model: Centrum reintegracji (CIS/CTUS) i centrum społecznościowe

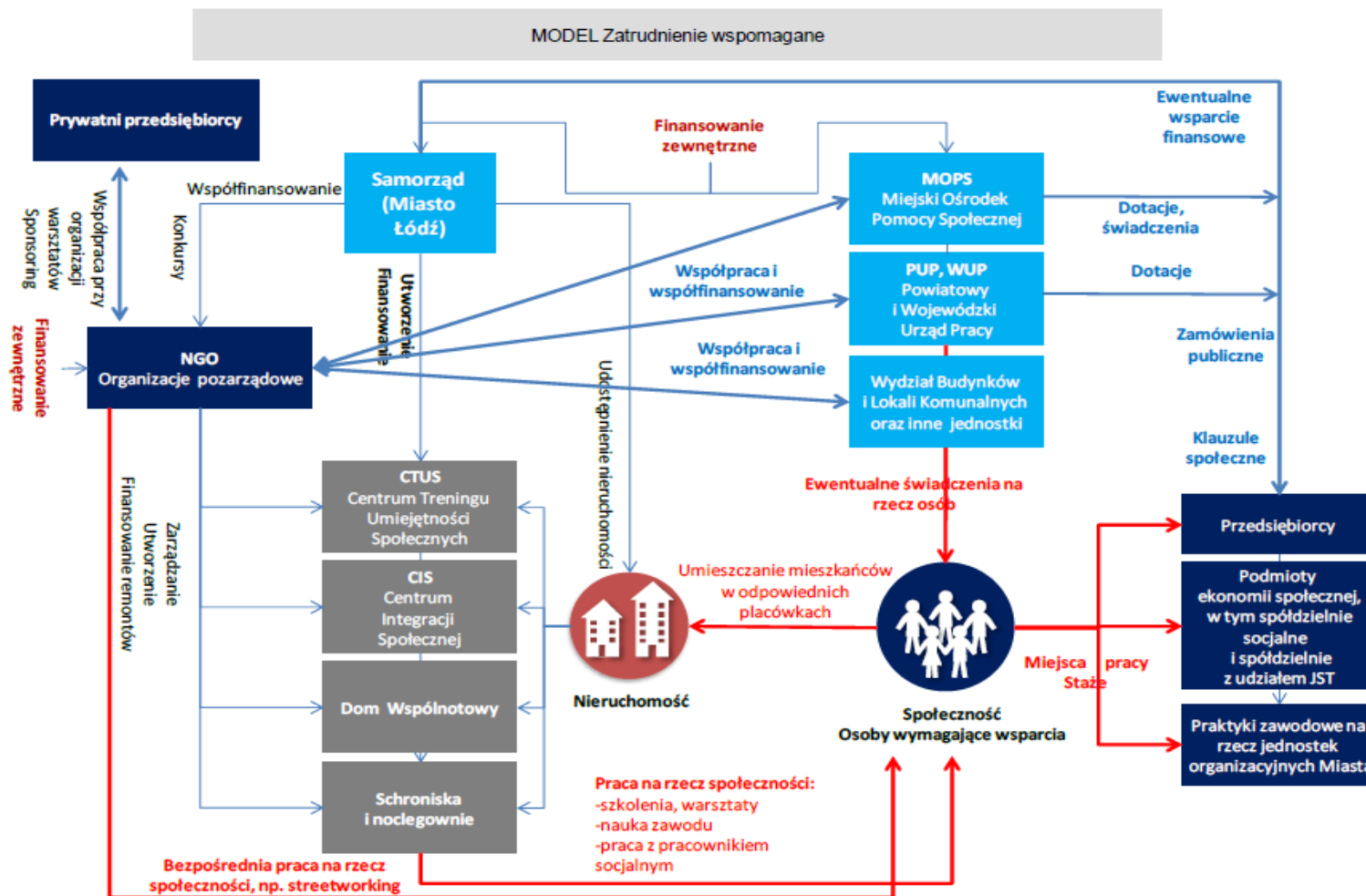
Finansowanie ze środków publicznych (cd):

- dotacje z Funduszu Pracy dla podmiotu ekonomii społecznej oraz osób rozpoczynających własną działalność gospodarczą;
- dotacje z PFRON na dofinansowanie działalności osób niepełnosprawnych.

Finansowanie z pozostałych źródeł:

- środki pochodzące z funduszy Unii Europejskiej;
- dochody z działalności usługowej prowadzonej przez organizację pozarządową, której przekazano realizację zadań w utworzonej placówce;
- środki pozyskane przez organizację pozarządową, realizującą zadania w utworzonej placówce z prywatnych fundacji i ze sponsoringu, czy od różnego rodzaju darczyńców.

Model: Centrum reintegracji (CIS/CTUS)

Model: Centrum reintegracji (CIS/CTUS)

KLAUZULE SPOŁECZNE:

- to narzędzia z zakresu Prawa Zamówień Publicznych wspomagające budowanie spójności społecznej. W zapisach przetargu można ustanowić wymóg np. zatrudnienia osób z grup defaworyzowanych lub zagrożonych wykluczeniem, preferować podmioty ekonomii społecznej itp.
- Ustawa o rewitalizacji wprowadza tzw. terytorializację klauzul społecznych: wspomaga zatrudnienie osób z obszaru SSE.
- Klauzule mogą być też „zielone” czy „zrównoważone” - dotyczą wtedy aspektów środowiskowych.

Dziękuję za uwagę!